

*Mr. Ferretti de la part
de son oncle
A. Portant*

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ φιλέλληνος Ἑλβετοῦ

Ι. Γ. ΕΥΝΑΡΔΟΥ

Μεταφρασθεῖσα ἐλευθέρας ἐκ τῆς Γαλλικῆς

ΓΕΝΕΥΗ

Τύποις Ἰουλ. Φικκίου

1863

07912

Ι. Γ. ΕΥΝΑΡΔΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ φιλέλληνος Ἑλβετοῦ

I. Γ. ΕΥΝΑΡΔΟΥ

Μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Γαλλικῆς

ΓΕΝΕΤΗ

Τύποις Ἰουλ. Φικκίου

—
1863

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

117912α

Φίλοι ὁμογενεῖς !

Τὴν ἀνά χεῖρας Βιογραφίαν τοῦ ἐδόξου Βασιλέως Ἑλλάδος Ἐυγένου, κατα-
χαριστήσαν το πρώτου ἔτος τῆ τελευταῖ αὐτοῦ ἐν τῆ τῆς Γενεύης
ἐκμερῖοι, εἰ καὶ λίαν περιληπτικὴν καὶ ἀνεπαρκῆ εἰς ἀκριβῆ τῶν
κατορθώσεων τοῦ ἀσκήσαντος, εὐχ ἤττοι ἕως ἐπειὸν καὶ οὕτως δυνα-
τὸν καὶ λάθωμεν γενικὴν τοῦ ἔθνους ἰδέαν, εὐκα ἄκιστα, ἄλλως τε κινί-
ζαν ὅτι ἐπληρῶ καθῆκον ἱερὸν πρὸς τὴν πατρίδα. καὶ μεταφράσω
καθότι εἰς ἀπῆκτων ὁ περίπυτος οὗτος Βασιλέων, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐπα-
ναστάσεως προσεκαλέσαστο τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην εἰς ἑσθίαν μας.
Διὸ καὶ τὸ περικλῆς ὄνομα τοῦ εὐλόγου κατατάσσεται ἐν τῆ χορείᾳ
τῶν ἰσχυρῶν εὐεργετῶν παρεμεινῶ δὲ εἰς κτήκων ἀνέκων τοῖς ἐπιγι-
νομένοις, κτήμα κωνὸν παντὸς Ἑλλῆνος, συνδεδεμένον στενάς μετὸ
γλυκὴ τῆς πατρίδος.

Ἐγράψον ἐν Γενεύῃ τῆ 30 Μαρτίου 1863.

Κ. Δ. Μουλιᾶς.

Ἰωάννης Γαβριήλ Ἐυδάρδος, ὁ τῆς Μαρίας Μαυδαληνῆς καὶ Γαβριήλ Ἀντωνίου Ἐυδάρδου, ἐγεννήθη τῇ 29 Δεκεμβρίου τοῦ 1775 ἐν Λυών (Lyon), εἶτα ὁ πατὴρ του, ἐγκαταλείψας τὴν Γενεύην, εἶχε μεταεῖ, ἢ αὖ συστήσῃ ἔμπροκίην τράπεζαν.¹ Ἐν ταύτῃ δὲ ἤξιοῦτο τῆς παρὰ πάντων

¹ Ἡ οἰκογένεια τῶν Ἐυδάρδου εἶκει τὸ γένος ἐκ Δαφίνης (Dauphiné). Κατὰ τὸ 960 οἱ πρόγονοι τῶν Βεργερίων Béranger, τῶν Ἀλλεμανίων Alleman καὶ τῶν Ἐυδάρδου, ὑπὸ τοῦ τῆς Γρενόβλης Grenoble ἐπισκόπου Ἰσάρου Isarn κληθέντες πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς χώρας, ἐγκλιθεῖσιν ὑπὸ τῶν Σαρρακηνῶν Sarrasins, σημαντικῶς μετὰ τὴν νίκην, ἐλαθὲν πικρῶς αὐτοῦ, γνάτας.

Ἡ κατὰ τὸ 1027 σύστασις τῆς τοῦ Δουμήνου Domène ὑπὸ τῶν Ἐυδάρδου μονῆς ἐγένετο αἰτίᾳ μεγάλων φιλοδοξημάτων προσφερόμεται ἐπ' αὐτῶν καὶ τῶν ἀπογόνων τῶν τοῦ μακαρίου τῆς αὐτῆς ταύτης, ἃς καταδικάσεται ἐκ τῆς τοῦ Δουμήνου κληρικῆς, ὀκνηροῦς ἐπὶ τῇ ἐπιστάσει τοῦ Μαρκετίου Μοντεϋνάρδου Monteynard, προπάτορος τῆς οἰκογενείας ἐν Γαλλίᾳ. Βεβούτεροι δὲ κατὰ τὸ 1335, ἐπέβησαν τῆς ἡμιλλῆς ἐπέβησαν τὸν μεταξὺ τῶν Ἐυδάρδου καὶ Ἀλλεμανίων πόλεμον. ὅστις οὐκ ἐπὶ βραχίᾳ κενερώματι τῆς Δαφίνης.

Ὁ Ἀργάνης Ἐυδάρδος Μοντεϋνάρδου, τιμηκώτης τοῦ Πύργου ἐν τῇ Βενικιστῇ Venaisin κορυφαία καὶ εὐγενὴς τῆς Βουλῆς τοῦ Λοδοῦκου II', εἶχε ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου του, Μαρίας Λεβλάκου, δεσποῖνης τοῦ Βρέκου Broc, καὶ τοῦ Ὀλίβου Olive υἱόν, δικαιοκτῆντα Ἰακώβου, ὅστις ἠσπάσθη τὴν ἀκμαιοφαιδίστην ἡρσικίαν καὶ ἀπεσύνη εἰς τὴν Βώμην Κορνιλλιανὴν Baume Cornilliane, ἧς ἀρχηγὸς καὶ

υπολήψεις, ἧς τεκμήριον ἔσχατον, ἡ ἀιαγέουσις του, προέδρου τοῦ νομοῦ τούτου, ἐπέ ἄλλως τε καὶ οἱ γενναϊότεροι οὐκ ἀπεικίτως τοιαυτην τινὰ ἀρχὴν νὰ ὑπεκ-
σύγωσιν ἠδύνατο. Τοῦτο δὲ συνέβη ὀλίγω πρότερον τῆς πολιορκίας οἱ ἧς ἡ ἔθνικὴ συνέλευσις (Convention) τοῦ 1792 εἶχε περικαθίσει τὴν δευτέραν τῆς Γαλλίας πόλιν, κατὰ τῆς τυραννίας αὐτῆς ν' ἀντιταχθῆ ἔπιχειροῦσαν.

Ἐνθουσιασμοῦ μεστός, τῶ εὐγενεὶ τῆς ἐλευθερίας ὑποκαίόμενος αἰσθήματι, ὁ κίος Εὐνάρδος συγκατελέχθη ἐν τοῖς ὑπερμάχοις αὐτῆς, διακρίβεις διὰ τε τὴν καρτεροῦσυχίαν καὶ ἀτρεμίαν του. Ἐν τῇ πολιορκίᾳ δὲ ταύτῃ ὁ λόχος του, εὐδοκιμῶν πάντοτε ἐν τοῖς προτάκτοις, ἀπώλεσθη κατὰ τὸ ἥμισυ.

Μετὰ ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν ἠττηθείσης τῆς λυώνης, ὁ Γαβριὴλ Εὐνάρδος, πορισθείς τῇ Σιλανοβωπία Φοβεριστοῦ τινος (terroriste διαδατήριον, παραγίεται οἱ αὐτοῦ εἰς Γενεύην, μετεμψισμένοις εἰς γυναῖκα. Ὁ δὲ πατὴρ του, καταδικασθείς εἰς θάνατον, κατορθώνει ὡσαύτως νὰ

περὶ τοῦτο καὶ ὁ δὲ υἱὸς του Ἀιτάνιος καὶ ὁ ἑγγονὸς του Ἰάκωβος τὸν διεδόχονταν εἰς τὸ ὑπεύθυνον τοῦτο. Οὗτοι ἀκλίιστα, ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καταδιώξεων ἀπεικίτως, κατέβησαν εἰς Γενεύην τὸ 1685, καὶ ἐγένετο κίος τοῦ τῶν ἄλλοτεσις τιμωρίας. Ἐν ταύτῃ καιρῶν εἰς Ἀπὸν Μαρξολλὴν, θυγατέρα τοῦ σουηδοῦ Φρειδερίκου Γρένου (Grenus καὶ ἀδελφῆ τοῦ πρώτου σουηδοῦ Γαβριὴλ Γρένου, ἐγέννησε τὸν Ἰωάννην Α. Εὐνάρδον Δὲ Τρεμουλιερὸν de Tremolieres, τὸν τῶν πτωχῶν συνήγορον ἐπικληθέντα καὶ τὴν ἑρῆν Ἰάκωβου Εὐνάρδου ἐπιτιτρακίμενον τῆς Γενευαίας Δημοκρατίας ἢ Λεοδία.

Ὁ δὲ Γαβριὴλ Αἰτάνιος Εὐνάρδος ἐγένετο πατὴρ Ἰωάννου Λεοδίου Εὐνάρδου καιρῶν τῶν πρώτων τῆς Μαρξίαν Φραγκίσκου Νορμανδίας, αὐτῆς δὲ ἑαυτοῦ, τὴν Μαρξίαν Μαρξολλὴν Μερικέδρου.

ὕπερβύρη, καὶ οὕτως ἅπαντα ἡ οἰκογένειά του ἐγκα-
θιστάται ἐν Ρόλλῃ (Rolle παρα τῆ χάρα τοῦ Βαύδου
(Vaud). Ἐν τῷ ελέθῳ τούτῳ τῆς Λυώνης, ἡ περιουσία
τοῦ πατρὸς του εἶχε παντελῶς ἀφανισθῆ, ὑπελείποντο
δὲ μάλιστα πλείστα ποσὰ πρὸς ἀπότισιν τοῖς
ἐμπορικοῖς Γενουαίοις οἰκοῖς, ἃν τοὺς τόκους εἶχε διαχει-
ρισθῆ.

Οἱ υἱοὶ του ἐβίεντο νὰ ἀκερῶσι τὴν ζυμίαν ταύτην,
διὸ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὁ κινετός Γαβριὴλ Εὐνάρδος, μετέ-
βη εἰς Γειουὴν (Genes) κατὰ τὸ 1795 παρα τῷ κατα-
στήματι τοῦ γαμβροῦ του Κ^α Γαλῆς Εὐνάρδου, ἐνθα
μετὰ διετιαν ἐσύστησε σὺν τῷ ἀδελφῷ ἐμπορικὴν
τράπεζαν ὑπο τὴν ἐπωνυμίαν « ἈΔΕΛΦΟΙ ΕὐΝΑΡΔΟΙ
ΚΑΙ ΣΜΙΘ. » Ἐνεκα δὲ τῆς τιμιότητος καὶ ὀραστηριότητος
τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς, ἡ τράπεζα ἐσχεν ἐν Βοαχεῖ με-
γάλην ὑπόληξιν, παραγομένη ἰσημέραι ἐπὶ τὰ κρείττω.
Οὐκ ἀκίησαν ὁ εὖθις το πρώτον νὰ διαλύσωσι τὰ χρεῖα
τοῦ πατρὸς ται, ἀποτινοῦτες τὰ ὀφειλόμενα.

Κατὰ δὲ τὸ 1800, ἐν τῇ ἀξιομηχανοῦτῳ πολι-
ορκίᾳ τῆς Γειουῆς (Genes), καθ' ἣν τὸ τέταρτον τῶν
κατοίκων ἐξήφανισθῆ ὑπο τοῦ λιμοῦ, ὁ Εὐνάρδος
ἀεκάθη ἐν τοῖς ἐβελουταῖς, οἵτινες συνέτρεχον πρὸς
ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως ὑπο τον στρατηγὸν Μασσηῶν
(Masséna).

Τον δὲ Σεπτέμβριον τοῦ 1801, ὁ βασιλεὺς τῆς
Ἑσπερίας ἠθέλησε νὰ ἐνεργήσῃ δάνειον, ἀλλ' αἱ
ἀξιοδοκίηται περιστάσεις, εἰς ἃς εὕρισκετο τὸ Βασιλείον
του ἐπτόχσαι ὅλους τοὺς ἐμπορικοὺς οἰκοὺς τῆς Λιβουρνῆ,
οἵτινες ἠδύναντο νὰ το ἀναδρεχθῶσιν. Ὁ Εὐνάρδος ὅμως

ἐπρότεινεν εἰς τὴν Τοσκανικὴν κυβερνήσιν νὰ τὸ παραχωρήσῃ μόνος του. Ἡ μὲν πρότασις του ἐγένετο δεκτὴ μετὰ προθυμίας· ὁ δὲ νέος καὶ ἰκανὸς οικονομολόγος, τὸ εἰκοστὸν ἕκτον τῆς ἡλικίας του μόλις ἀγών, ἐπιτεύξει τῆς ἐπιχειρήσεως ταυτῆς ἐξείλωσε τὴν πρὸς-οχὴν ἀπάντων. Ἡ ἐπιτυχία του ὁ αὐτὴ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς μεγάλης περιουσίας του.

Περί δὲ τὸ 1803, ληξάσης τῆς προεδρίας τοῦ ἐν Γενούῃ ἐμπορικοῦ καταστήματος τῶν, ὁ Εὐιάρδης ἐγκαταλείψας αὐτὸ ἐγκατεστάθῃ ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ πρόσκλησιν τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑτροουρίας.

Κατὰ δὲ τὸ 1804, ἀνεδέχθη νὰ τελέσῃ ἐν Γενούῃ νέον δάνειον τὰ μάλιστα διαζέον τῇ Τοσκάνῃ. Μάτην δ' ὁ Θόσιος καὶ τὸ ἀιτιζέλον ἐπεχείρησαν νὰ τῷ ἀσπαιρέσωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑτροουρίας.

Ἐπανελθὼν δ' εἰς Γενούην, διεζώτισε τὴν οἰκαιοσύνην ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς του καὶ συνέχισε τοὺς ἐναντίους του συστήσας καὶ παγιάσας ἐπιτελῶς τὰ οικονομικὰ τοῦ κράτους· ἰκανοποιήθη δὲ πάραυτα, γενομένων παραδεκτῶν ὅλων τῶν βελτιώσεων, ἃς εἶχε προτεῖνῃ γνωμοδοτῶν ἐπὶ τῶν ἀναζητῶν πρὸς τὴν ἐπανόρθωσιν ταύτην ἐχόντων.

Τὸν δὲ χειμῶνα τοῦ 1805, διατρίβων ἐν Παρισίαις ἐπετροάπῃ παρὰ τῆς Τοσκανικῆς κυβερνήσεως νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας εἰς τὸν πρόσθεν τῆς Ἰσπανίας, ἵνα ἀπευθύη τῷ αὐτοκράτορι Ναπολέοντι τὰς ἐξαιτήσεις τοῦ μηδέμισθέντος ἐμπορίου ἐνεκα τῶν ἐπιβληθέντων τῇ Ἑτροουρίᾳ ὑπερογκῶν φόρων. Ἄλλ' ἡ προαίρεσις ἦν

ἐπεδίωκεν ἐπέτυχε μόνον ὅτε παρουσιάσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Τοσκάνης εἰς τὴν στέψιν τοῦ αὐτοκράτορος ἐν Μεδιολάνοις. Τὸν δὲ Μαΐον τοῦ 1805 ἐπιστρέψαν εἰς Φλωρεντίαν ἐτιμήθη μεγάλως καὶ ὑπεβαλλόντως διὰ τε τὴν ἐπιθεξιότητα καὶ ἀσילוκέρδειαν, ἣν ἐπεδείξατο εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Διαταγῇ δὲ τῆς βασιλίσσης αὐτῆς, ἐπῆρέθη δημοσίᾳ δι' ὅλων τῶν τοῦ τύπου ἑργάνων. Ὡσαύτως ἤ τε Νεάπολις καὶ Λούκα ἀλληλοδιαδόχως ἐζήτησαν τὴν συμβουλὴν του περὶ μελλουσῶν βελτιώσεων ἐπὶ τῶν προσώων τοῦ κράτους ὅτε πάλιν προσεδείξατο τὴν ἐτοιμότητα καὶ τὸ ἀλάνθαστον τῆς προνοήσεώς του

Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ, ὅτε ὁ ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν τῆς Τοσκάνης εἶχεν ἐπιφέρει ἐπαισθητὰς μεταβολὰς ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ταμείου τῆς βασιλίσσης, ἵνα διακινδυνεύσῃ αὐτὸ, κατορθῶναι νὰ διασωθῆσιν τὴν βασιλίτσαν περὶ τοῦ κινδύνου τούτου καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν παῦσιν τοῦ ἀδικαίου τούτου ὑπουργοῦ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ εὐνόητο, εἰ δὲν ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ ἀκέραιον ἐπὶ τούτοις τὴν ἐλευθερίαν του, νὰ διορισθῇ αὐτὸς ὑπουργός.

Ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν οικονομικῶν τῆς Τοσκάνης ἐπιτυχίας του ἐπηγάγετο τὴν εὐνοίαν τῆς προγγιπίσσης τῆς Λούκας, ἥ τις ἰκέτευσεν αὐτὸν ἵνα χρειᾶν αὐτὴ παράσχηται. Μετὰ ὀσταγμούς τινας συγκατανεύσας τέλος, ἀνεόχθη τῷ 1807 τὴν διαχείρισιν ὅλων τῶν προσώων τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Λούκας καὶ τοῦ Πικεβίνου ἀμφοτέρω ὅ' οἱ ἡγεμόνες τῆς τε Ἐτρουρίας καὶ τῆς Λούκας, ἐλέποντες ὅτι ἐπιτυχία

κωλυόμενου ἐν Γερμανίᾳ, ἕνεκα τῶν νικῶν τοῦ Ἐκμύλ (Eckmühl), τῆς Ἑσλίγγης (Essling) καὶ τοῦ Βαγράμου (Wagram). Πολλοὶ παρῆλθον μῆνες εἰς ὀπλωματικὰς ἐν τῇ αὐτῇ ὑπόδοχαις, καὶ οὗς ὁ Εὐνάφοσ παρεμυθεῖτο μετὰ τοῦ βασιῶνος Θεράροου, καταγινόμενος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς χυμείας, ὅτι ἤς οὐκ ἔλαθεν λεληθότως μέχρι τῆς ἀΐξεως τοῦ αὐτοκράτορος, τῇ 24 ὀκτωβρίου 1809.

Κατὰ δὲ τοὺς τρεῖς μῆνας ἐν οἷς διήρκεσαν αἱ ἐρεταὶ τῆς ἐπανόσου καὶ τῶν γάμων τοῦ Ναπολέοντος, ὁ Εὐνάφοσ ὄν ὀλιγοῦσε παντελῶς τὰ Τσκανικὰ συμφέροντα καὶ ἐπέτυχεν εἰς τὰς ἐξαιτήσεις, ἃς ἐπετραπή νὰ ἐπιβίξῃ. Ἡ δὲ πρόβεςίς του νὰ ἀποσυρῆ εἰς τὴν πατρίδα του, μόλις ἐπραγματοποιήθη τῷ 1810. Κατὰ δὲ τὸν ὀκτώθειον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐνυμψεύθη τὴν Κ^η Ἀιγὴν Λυλλὲν ἐκ τοῦ Παλαιοκάστρου (Chateauvieux). Ἐξαιρουμένης δὲ τῆς ἐν Παρισίοις διαταγῆς του καὶ ἐνός πλοῦ ὄν ἐποιήσατο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν Ἰταλίαν, νὰ ἐκκαθαρίσῃ τοὺς λογαριασμούς των, τὸ λοιπὸν ὁ Εὐνάφοσ ἐξῆσεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας του ἐν Γενεύῃ καὶ Βωλιε (Beaulieu), πλησίον τῆς Ῥόλλης, μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ πατρὸς του. Κατὰ δὲ τὸ 1814 ἡ βασιλισσα τῆς Εὐρωπείας, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀναγνωρισθῆσιν ὑπο τῶν ἐν Παρισίοις συνήθροισμένων συμμάχων ἡγεμόνων τὰ ὀικαιώματά της πρὸς τὰ τῆς Πάρμας καὶ Πλαιζάνης (Plaisance) δουκάτα, μετεπεμψάτο αὐτὸν, ἐξαιτησαμένη τὴν ὑποουγιαν του.

Ὅτε ὁ ἡ Γενεύῃ ἀνεκτίσατο τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ὁ Εὐνάφοσ ἀνεδέχθη νὰ σχηματίσῃ καὶ ὀργανίσῃ τὸ

ἰππικὸν τῆς Γευναίας ἐνοσυλακῆς, ἀναγκαιότατον κατασταθὲν διὰ τὴν ἐπιθύλαξιν τῶν συνόρων, καθότι οἱ Γάλλοι κατεῖχον τὸ Βερσοῦά (Versoix) καὶ τὴν ἀοιστεράν ὄχθην τοῦ Ἄβου. Διαρκύσης δὲ τῆς στρατείας αὐτῆς, ὁ Ἐυνάροδος κατεγίνετο νυχθήμερον καὶ μὲ κίνδυνον αὐτῆς τῆς ζωῆς του, ἀντ' ὧν ἐδιορίσθη ἀντισυγματάρχης ὧν δὲ μέλος τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου προσελήθη, πρὸς δὲ, ὡς γραμματεὺς τῆς Γευναίας ἀντιπροσωπίας, συγκειμένης ἐκ τῶν Καὶ Ὑβρουαῖ καὶ Πικτέτ δὲ Ῥοσχεμόν, οἵτινες μετέβησαν εἰς Βιέννην τῷ 1814, ἵνα ζητήσωσι τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Γευναίας ἐθνικότητος καὶ τὴν ἐνώσιν τῆς Γευνῆς μὲ τὴν Ἑλβετίαν.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πικτέτ δὲ Ῥοσχεμόν Φεῖός των, διεχειρίζετο, ὡς ἀνὴρ πολικώτατος ἐπιθεξίας τὰ τῆς πατρίδος του συμφέροντα. ὁ Ἐυνάροδος μετὰ τῆς συζύγου του, ἕνεκα τῆς ἐρασμιότητός των καὶ τῆς ἀπλότητος τοῦ χαρακτῆρός των, ἐκτήσαντο τὴν εὐνοίαν τῶν ἐν τῇ Βιέννῃ συναθροισθέντων ἡγεμόνων, οἵτινες παρὰ τὴν αὐλικὴν ἐθιμοταξίαν εἰσηῆξαν αὐτοὺς εἰς τὰς στενωπάτας τῶν ἡγεμόνων συναστροῦσας, ἐνθα καὶ αὐτοὶ οἱ πληρεξούσιοι δὲν πρυσεκαλοῦντο. Βραδύτερον δὲ ἡ εὐνοία αὕτη ἐχορησίμευσε πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐπεμβάσεώς του ὑπερ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποδοθείσης τῆς Τσκαῆς τῇ Λεοπολδῆ ἡ δυναστεία διὰ τῶν τοῦ 1815 συνθηκῶν, ὁ μέγας δούξ Φερδινάνδος προσεκάλεσε τῷ 1816 τὸν Ἐυνάροδον, ἵα ἐπανορθώσῃ τὸ ἀξίόχρεον τοῦ κράτους καὶ ἐλαττώσῃ τὸν

χρηματικόν τόκον, ἀναθάντα εἰς 18 — 20 % . Ἐπὶ τούτῳ δὲ ὁ Εὐνάφοσ ἐνήγοργσε δάνειον πρὸς 6 % , ἐξηγόρασε οἷα λογαριασμοὶν τοῦ κράτους μέρος τῶν πιστώσεων καὶ ἐσύστησε ταμείον προέξοδλήσεως, δι' οὗ ἐν Βοαρχει ὑπετίμησε τὸν τόκον εἰς 6 % . Ἐπιτοράπη δὲ τὸ ἑυτερον ὑπὸ τοῦ μεγάλου δούκα τὰ τῆς ἐν τῷ Ἀάχην (Aix-la-Chapelle) συνοίου παρὰ τοῖς συμμάχοις ἡγεμοσιν, εἶδα ἐπιθανεῖς συνέτυχεν ἀνόητος, οὗς εἶχεν ἤδη γνωρίσει ἐν τῇ τῆς Βιέννης. Ἰστέον δὲ ὅτι δὲν ἤθελε ἀρχῆ τὰς διαδόρους ταύτας ἀποστολάς, εἰ μὴ ἦσαν προῖκα· οὐχ ἤττον ὅμως ὅτι ἠουήθη νὰ καλύσῃ τὸν μεγαν δούκα γὰ τὸν ἀνταμείψῃ διὰ τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην, ἀποδεικνύων αὐτὸν ἰππότην τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, εὐγενῆ φλωρεντίνον καὶ αὐλικὸν σύμβουλον.

Ἐπιστροφῆς δ' ἐν Γενεύῃ ἀκοδομήσατο (1817-1820) κομψὴν οἰκίαν, ἣν αὐτὸς μετὰ τῆς συζύγου του ἡρακτητόησεν, ὅτε οἱ Γενευαῖοι χαλεπῶς τῇ τῶν Γάλλων Σέροντες κατοχῇ, εἶχον παραμελήσει πᾶσαν οἰκοδομὴν καὶ πάντα καλλωπισμὸν τῆς πόλεως, διακοῦσης τῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ δὲ τῶν τεχνῶν προϊστάμενοι καὶ οἱ ἐργοτάξοι ἦσαν σπάνιοι, ὅτε ἐδόξεν αὐτῷ καὶ τῇ συζύγῳ, ἐπ' ἀσέλεια τῆς Γενευαίας κυβερνήσεως, νὰ καθαιρίωσιν· ὑγιαιοποιήσωσι καὶ διακοσμήσωσι τὴν βδελυρὰν ἐκείνην ὀξοθήκη. ἐνθα τὰ νῦν κεῖται τὸ μέγαρόν του.

Ἐνῶ δὲ ὁ Εὐνάφοσ μετὰ τῆς συζύγου του ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν κατοικίᾳ ὑπεδέχοντο, διὰ τὸ εὐρὸ τῶν σχέσεων τῶν, τὴν πόλιν ἄπασαν, ἐξεροάγη ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

Ἡ δ' ἐν Γενεύῃ διαμενὴ τῶν τῆς Βλαχίας καὶ Μολ-

δανίας πριγγίπων έξαστρακισμένων, διότι συνήρῃσαν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των, καὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του ἐπέτυχον καὶ διήγειραν αὐτὰ, εἶπεο τιμὴ καὶ ἄλλω, μέγα συμπαθείας αἰσθημα. Πρὸς δὲ ἡ ἀξίξις τοῦ Καποδίστριας, ὃν εἶχε γνωρίσει ἐν ταῖς τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Ἄαχεν (Aix-la-Chapelle) συνόδου, προσεπαύξῃσεν ἐπὶ τὸ Σιλεσιώτικον Σόφισμα του ἀΐερώσῃ δ' ὅλας μετὰ ζήλου εἰς ἀνακούσισιν τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων.

Εὐθύς δὲ ἀπὸ τοῦ 1824 ἡ ἐκτεταμένη ἀλληλεγγυα-
σία του μετὰ τῶν λογαδῶν τῆς ἐπαιστάσεως καὶ τῶν ἀπανταχῶ Σιλελλήνων, κατέστησαν αὐτοὶ τὸ κέντρον ὅλων τῶν διακεικασεων, αἰτήσεις ἐνεδείκνυσον τῇ Εὐρώπῃ τὰς δυστυχίας τῆς κακοδαίμονος ταύτης χώρας.

Ἐν Γενεύῃ δ' ἐγένετο ὁ πρωταίτιος τῶν πρώτων Σιλελληνικῶν ἐταιριῶν, εἰς ἃς αἰθῆρες ἔξοχοι, ὡς Δουμόντος, Σισμειδῆς, Βελλότης καὶ ἄλλοι, πρὸ πάντων δὲ ὁ Κ. Φαῦρος Βεργιάνδης πρόεδρος τῆς ἐταιρίας καθ' ὅλην τὴν διαρκείαν τῆς, τῇ προτροπῇ καὶ ἐμψυχῶσει αὐτοῦ εἰσῆσθησαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας πολέμου. Θεωροῦντες ἑαυτοὺς εὐδαίμονας ἀΐερόνους τὴν ὑπερ τῆς Ἑλλάδος ἀΐοσιώσιν των εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ εὐΐαν του, προκειμένου εἴτε περὶ αὐξήσεως πόνων, εἴτε περὶ καλῆς διαχειρίσεως.

Περὶ δὲ τὸ 1825, μεταθεὰς εἰς Παρισίους, ἐτέλεσε δάνειον συμφορώτατον τῇ Ἑλλάδι. οὗτος τὴν διαχείρισιν ἐνεπιστεύθη τῇ ἐν Παρισίοις Σιλελληνικῇ ἐταιρίᾳ,

ἦς, μετὰ τῶν δουκῶν Δεβρόγλη (De Broglie), ΔελαροσχεΨουκαυλτ-Λιανκούστ (de la Rochefoucault-Liancourt), Δεσχοαζέλου (de Choiseul), Δεδαλδέργου (de Dalberg), Δαρκούστου (d'Harcourt), ΔεΨιτσογιάμες (de Fitz-James), καὶ τῶν κομήτων, Δελαδρόβου (de La Borde), Δισανπαυλέρου (de Saint-Aulaire), Σεβαστιανίη (Sébastiani), Καζιμίρου Περιέ (Casimir Périer), Σατοβουαίδου, Βιλλεμαίου (Villemain), Βενιαμίν Δελεσσέρτου (Benjamin Delessert), ΛαΨίτου (Laffitte), Δελαμέτου (de Lameth) καὶ Κουζίνου (Cousin), μέλος ἦτο. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι ἐλκυόμενοι ἀπὸ ὀφθαλμοκρότους, ἠναγκάσθησαν εἰς τὸ σχέδιόν του καὶ τὸ ἐματαιώσαν, συμφωνήσαντες τὸ ὄνειον ἐν Λονδίῳ· ὡς δὲ ἐσοθεῖτο, τὸ ὄνειον κατεσπαταλήθη. Ἄλλ' ὅμως οὐκ ἀπεβαρύνθη διὰ τοῦτο.

Μέλος δὲ ὄλων τῶν Φιλελληνικῶν τῆς Εὐρώπης ἕταεμιῶν κατέστη ὁ πυρὴν τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου κινήματος, ὅπερ συνέβαλετο εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἰκανὸς νὰ ἀναζωπυῖ τὸν ζῆλον εὐλαθεύμενος τὴν τῶν ἄλλων Φιλοτιμίαι, γινώσκων ἐν τούτοις, ὅτε ἔδει νὰ ἐπιπληττῆ ἀποτόμας συνάχοντες ἦττον ἐμπειροὺς ἢ ὕψοσθεῖς, συγχωρούμενος δὲ διὰ τῶν ἐπιτυχιῶν του, ἀπέδείχθη ἐπὶ μακρῶ ἐπιτήροισι, ἐμΨων καὶ καυτερίκοις, εἴπερ τις καὶ ἄλλος.

Τὰ μάλιστα δὲ ἀνησύχει, μὴ τα ἐσόδια καὶ τὸ χρηματικόν, αἷτα ἐξ Ἀγκῶνης (Ancône) ἀπέστειλε τοῖς ἐκλίμοις τῆς Ἑλλάδος λαοῖς, οὐκ ἤβελον θάσει εἰς τὸν προσορισμένον ταν. Ἄλλα ὀρακτύλος Θεοῦ ἐνυπήρχε, καὶ

μήτε οἱ πειραταὶ, μήτε ἡ κακοβουλία τῆς Αὐστροίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀΐξιν τῶν.

Μεταβὰς δ' αὐτὸς εἰς Ἀγκῶνην, ἵνα ἐπιταχύνη τὴν ἀποστολὴν τῶν ζωοτροφῶν, αἵτινες ἦσαν προσδιορισμένοι πρὸς ὑποστήξιν τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ Μεσολογίου Σουραῆς, ἔμαθεν ἐκεῖ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, ἣτις τοῦ ἀΐξεσε τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ σώσῃ τὸ μέρος τοῦτο· οὐχ ἦττον ὅμως διήκουνε τόσο καλῶς ταῦτα, ὥστε ἐχρησίμευσαν νὰ προσυλλάξωσι τῆς πείνης τὸν στρατὸν τοῦ Κολέττη, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε περιπέσει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν.

Ἐν δὲ τῷ 1826 ἐποιήσατο συνεργεῖα τῶν Σιλελληνικῶν ἐταιριῶν ἀρχὴν μετρχῶν ἐθνομαίων εἰς μέχοι πέντε σελδίων, δι' ἧς συνηθροίσθησαν ἐξ ὅλης τῆς Εὐρώπης πόροι σημαντικοί· καθόσον μάλιστα διὰ τὸ εὐτελὲς συνεισέφερον ἐπίσης πτωχοὶ καὶ πλούσιοι.

Τὸ δὲ ἐπιὸν ἔτος μετέβη εἰς Λονδίνον, ὑποδεχθεὶς εὐνοικῶς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας· ἀν δὲ ἡ πρόσκλησις τοῦ εἰς ἐθνικὴν καταγοράσῃν δὲν ὑπῆρξε τόσο γόνιμος, ὅσον εἰς τὴν λειπὴν Εὐρώπην, οὐχ ἦττον ὅμως αἱ πληροσοφαί, ὡς τῷ Ἀγγλικῷ ἀνακτοβουλίῳ ἔδωκε, τὰ μέγιστα συνέβαλον νὰ ἐπιταχύνωσι τὰς μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων ὑπερ τῆς ἑλλάδος συνθήκας.

Εἶναι δὲ κατάδηλον ὅτι ποῖός τις εἰδουσιασμός τὸν ὁποῖον ἡ Σιλανθρωπία τοῦ διέσωζε ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ῥοπή, ἣν εἶχε πρὸς τὰς κυβερνήσεις, συνέβαλον τὰ μέγιστα εἰς ὅ, τι τὰ τῆς Εὐρώπης ἀνακτοβουλία προέβητο, νὰ καταπαύσωσι ἄηλοντι τὰς δυστυχίας τῶν ἑλ-

λήνων. Διο ὁ Κ. Λέων Δεμαλλεβίλ (Léon de Malleville), ἐν γλαυρωῶ τινι λόγῳ περὶ τῶν καταδιώξεων τῶν χριστιανῶν ἐν Συρίᾳ τῷ 1846, ἀνέφερε τοῖςδε τοῖς ῥήμασιν εἰς τὴν Βουλὴν, τὴν γενναίαν ταύτην πράξιν ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου·

« Δικαίως ἐλέγχῃ ὅτι οὐκ εἶναι αἱ κυβερνήσεις τῆς
« Εὐρώπης αἰτίαι ἐσωσαν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἡ ὀη-
« μοσία γνάμη' εἰς ἀπλοῦς τῆς Γενεύης πολιτῆς, ὁ Κ.
« Εὐνάδος, ὅστις προσεκαλέσατο τὴν Εὐρώπην ἅπασαν
« πρὸς βοήθειάν τῆς εἰς τὴν Σκωτὴν ὁ τοῦ σεβασμίου
« ἐκείνου ἀνδρός πάντες ὑπήκουσαν, καὶ εἰς τὴν στα-
« θεῖαν ταύτην πράξιν χρεώσται ἡ ἀνεγερσις τοῦ
« δημοκρατικοῦ αἰσθήματος διὰ τὸν ἔθρον ἐκείνον πόλε-
« μονι ἀμα ὁ ἡ ἐσπερία Εὐρώπη ἐβουλήθη, ἡ Ἑλλάς
« ἠλευθερώθη. »

Αἰεθεῖς δὲ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελύσεως ἀντιπρόσω-
πος καὶ πληρέστατος ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος παύ-
σασαίς ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς αὐλαῖς, τὰ μὲν χρεὴ ἀνε-
δεχθῆ, οὐκ ἠθέλησε δ' οὐδέποτε νὰ Σέη τὴν ἐπίκλησιν
καὶ τὰς τιμὰς. Μέλλων δὲ διὰ τὴν υἰεῖαν τῆς συζυ-
γου του νὰ μεταβῇ εἰς Πυρηναιᾶ, συνέστησε Καρόλω
τῷ δεκάτῳ τὸν πύργον Μιχαὴλ Σούτσον, ἀρχαῖον
ὀσπύριον τῆς Μολδαβίας, ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλ-
λάδος παρὰ τῆ Γαλλικῆ αὐλῇ με ὅλας τὰς προσα-
γρεῦσεις ἅς αὐτὸς οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ Σέη.

Ἡ ἀποδείξις δὲ τοῦ κόμητος Καπόιστιοῦ κυβερνή-
του τῆς Ἑλλάδος ἐπυξήσε τὰς ὑπερ αὐτῆς προσπα-
θείας του. Δύναται δὲ τις νὰ ἰσῆ ἐν τῇ τετρατόμῳ
ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Καπόιστιοῦ ἐπιστολάς τινας, τὰς

ὁποίας ἀπέστειλε τῷ Ἐυνάροδῳ, βέβαιαι πάντοτε ὅτι αἱ αἰτήσεις του δεν ἤθελον ἀπαρῶσι τῆ ὁσάκις τῷ ἐξέεβτε τὰ δεινὰ τῶν δυστυχῶν συμπατριωτῶν του. Ὁμοζορονῶν μάλιστα ἐκεῖνω, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς ἀιέγερον καὶ σύστασιν γυμνασίων, σχολείων, γεωργικῶν καταστημάτων κ. λ. π. ἀτῖνα εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς χώρας συνεβάλλοντο.

Πάν δε πρόσκομμα ὑπερνεῖκα, προκειμένου περὶ ἀνακουζίσσεως τοῦ δυστυχῶς Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὲρ οὗ ἀζιέρωσε τὴν ζωὴν του. Ὅτε δὲ τῷ 1829 ἡ Ἑλλάς εὐρίσκετο ἀνευ πόρων, ἡ δὲ ληστεία καὶ ἀναρχία, ἥτις ἐκεῖνη πάντοτε ἔπεται, ἡπείλουν διειτῆ καρπὸν πολυμόχθων κόπων, ὁ Κυβερνήτης, ἀμικχανῶν πῶσν ἀποδῶση τὸν μισθὸν τοῖς στρατιώταις ἐπαπειλοῦσιν ὅτι ἐπαναστήσονται. ἐζήτήσατο τῇ Γαλλίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ δάνειον εἰς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου. παρακαλέσας τὸν Ἐυνάροδον νὰ ἐπιδείξῃ εἰς Παρισίους τὰς αἰτιολογίας τῆς αἰτήσεώς του.

Καὶ Κάρολος μὲν ὁ δέκατος τὸ ἐδέχθη ἀσμένως τὸ δε ὑπουργεῖον ὀλοκληρον ἐβέωρει ὡς ἀρίστην πολιτικὴν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἐξαιουμένου τοῦ πρίγγιπτος Πολινιακού (Polignac), ὅστις ἰσχυρογνάμησε νὰ τὸ ἀρνήθῃ. Ἐν τῷ μεταξῷ δὲ ὁ Κόμης ΠοζζοδιΒόργος (Pozzo di Borgo), πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας, διατάχθη νὰ μὴ παραδώσῃ τὸ ἀργυρεῖον πρὶν ἢ ἡ Γαλλία καταθέσῃ τὸ ἰδικὸν της. Μὴ δυηθεῖς δὲ ὁ Ἐυνάροδος νὰ ὑπερικῆσῃ τὴν ἐπιμοιρὴν τοῦ Πολινιακού, ἐπρόστεινε γὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν Γαλλίαν ἐπὶ τῷ ὄρω, ὅτι ἡ Ῥωσσία ἤθελεν ἀποστεῖλει τὸ μέρος της. « Δεν εἶσθε ἡ Γαλλία,

ἀπεκοίβη ὁ πρέσβυς, δὲν δύναμαι νὰ πιάξω παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεώς μου. » — « Λοιπὸν, ἀπήντησεν ὁ Ἐυνάρδος, φέλω πράξει μόνος ὁ, τι μήτε ὑμεῖς μήτε ὁ Πολυδάκος δύνασθε. » Καὶ ἀπέστειλεν ὅλον τὸ ζήτησεν ποσὸν, ὅπερ ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα τοῦ μεγίστου κινδύνου.

Καὶ δι' ἄλλων δὲ θυσιῶν οὐχ ἦπτον ἐπωφελῶν ἐν διαφόροις περιστάσεσιν. ὁ μακαρίτης περιέσωσε τὴν Ἑλλάδα εἰς στιγμὰς μεγάλων κρίσεων. Ἄλλ' ἠτέλαμεν παρὰ τὸ θεῶν ἐκταθῆ καταλέγοντες πάντα ταῦτα ἐν ταῦτα.

Οὐδεὶς δ' ἐνήργησε πλέον αὐτοῦ πρὸς λύσιν τῶν διαπραγματεύσεων ἀπὸ τῶν βασιλέων τῆ Ἑλλάδι ἐπροςδοκάτο, ἐς ὃ καὶ μετὰ τοῦ πριγκίπου Λεοπόλδου, τὰ νῦν βασιλέως τοῦ Βελγίου, συνεχῶς συνεντεύχθη. Ἀπὸ οὗ δὲ ἐλέγξαι διπλωματικὰ μηχανορραφίαι ἠνάγκασαν τὸν ἡγεμόνα τοῦτον νὰ μὴ δεχθῆ τὸ στέμμα, ὁ κόμης Καποδίστριας ἐγκατελείβη ἀνυπεράσπιστος εἰς τὸ μῖσος τῶν Σιλοδέξων καὶ τὸ ὑποχέριον τῶν στάσεων, γενόμενος τὸ θυμὰ μαρτυρικοῦ θανάτου, ὅστις καίπερ θαφεῖαν αὐτῷ περιεπιήσατο θλίψιν, οὐχ ἦπτον ὅμως δὲν ἠλάττωσε τὴν ἀνεξάντλητον ὑπερ τῆς Ἑλλάδος ἀξιοσύνην του.

Ἡ δ' ἐκλογή τοῦ νέου τῆς Βαβαρίας ἡγεμόνος ἐξ οὗ ἐπειμένετο ἡ ἀσούλωσις ὅλων τῶν πληγῶν τῆς Ἑλλάδος, προσαπεδείξατο τρανώτατα τὴν κατερίαν του· διότι ἡ μὲν Βαβαρικὴ ἀντιβασιλεία ἐψύχρानε τοὺς Ἕλληνας, οἱ δὲ μετὰ τσοῦτου μόχθου ἐπιτευχθέντες πόροι τῶν μεγάλων δυνάμεων κατησπετεύθησαν καὶ δὲν ἐχρη-

σίμευσαν, εἰ μὴ νὰ ὑποστηροῖζωσι γὴν πομπὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν τοῦ προέδρου τῆς ἀντιβασιλείας· μόλις δὲ βραδύτερον ἡ Φωνὴ του εἰσηκούσθη εἰς Μοναχον ὑπερσχυσάντων δὲ τῶν ἐξαιτησέων του, νέα ἤρξατο ἐποχὴ τῇ Ἑλλάδι. Ἐκτοτε δὲ ὁ ζήλος του, καίπερ ἦττον ἐμμανέστερος, οὐδόλως ἐμετριόσθη.

Μεταξὺ δὲ ἄλλων ἐγκαθιδούσεων ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει αὐτῷ τὴν πρὸς ἐμφύχωσιν τοῦ ἐμπορίου ὑπ' αὐτοῦ συστηθεῖσαν τράπεζαν, ἥτις τὰ μέγιστα ὀφείλησε τοὺς μικροεμπόρους, καὶ συνεβάλετο εἰς τὴν καθιδούσιν τῆς ἐθνικῆς ἐν Ἀθήναις τράπεζης.

Αἱ δ' ἐμπειροὶ καὶ εἰλικρινεῖς συμβουλαὶ του δυστυχῶς δὲν ἐτηρήθησαν πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὀθωνος, ὅστις τὰς ἐξήτει. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ ἢ τε ἀλληλογραφία του καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τινῶν δημορχιῶν, εἶναι πολύτιμα τεκμήρια τῶν ὀφειλῶν αὐτοῦ ἠνεγκεν ἤδη αὐτῷ, πρὸς δὲ τῶν ὅσων ἠθέλησε νὰ παράσχη ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων¹. Αἱ δὲ Θῆβαι εἶχον ἤδη ἀποσάσσει νὰ ὀνομάσωσι πλατεῖάν τινα μετὰ τὸ ὄνομά του, ἐψηφίσαντο δὲ νὰ τῷ στήσωσι καὶ ἀνδριάντα. Ἀλλὰ μετροφορεῶν εὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰς διαδηλώσεις ταύτας τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης. Παραιτούμενος δὲ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπως δρεψῆται τὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης των, δὲν ἠθέλησεν οὐδόλως νὰ συγκατανεύσῃ. Ἄλλ' αἰείποτε οὕτως ἀνευ εὐδελμίας ἐπιδιώξεως καὶ φιλοδοξίας ἐτιμήθη ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων,

¹ Μεταξὺ ἄλλων, Συνέλευσις τῆς 15 Ἰουνίου 1846.

οίτινες ἐχορήγησαν αὐτῷ τὰ παράσημα τῶν ταγματῶν των.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἐποχῇ δυνάμεθα χωρὶς ὑπερβολῆν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ εὐλοκίης καὶ γενναία ἀσπίσις του ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κατέστησε τὸ ὄνομά του σεβάσμιον καὶ δημοχαρές πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ἐπελάμπρυνεν οὐχ ἥττον τὴν Γενεύην. Ἐν Φλωρεντία, Ῥώμῃ, μάλιστα δὲ ἐν Παρισίοις, ἐνθα συχνὰς ἐποιήσατο τὰς διατριβάς, ἡ οἰκία του ἦν ἀνεωγμένη τοῖς ἐκλεκτοῖς τῆς κοινωρίας· οἱ δ' ἐν τέλει ἤροντο νὰ συναντῶνται ἐν ταύτῃ, οὐδέτεροι τῶν παθῶν καὶ τῶν πολιτικῶν Σατοῖων. Ὁ δὲ βασιλεὺς Λουδοβίκος Φίλιππος, ὅστις ἐνῶ ἐτι ἦτο δούξ Ὁυλεάνδης, εἶχεν ἐμβαρῦναι τὸν Σιλελληνικὸν ζήλόν του, συχνάκις ἐζήτηι τὴν συμβουλὴν του, προκειμένου περὶ Ἑλληνικῶν συμφερόντων· πάνυ δ' οἰκείως αὐτῷ διακείμενος, εὐηρεστεῖτο νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς πολιτικῆς του καὶ τῆς κυβερνήσεώς του.

Ἐν Γενεύῃ τέλος ἀνευρίσκομεν τὸν Εὐνάργον ἐπιμελῶς καταγινόμενον εἰς ὑποστηρίξιν βιωσέλων καταστημάτων καὶ παύρομηνσι τῶν γραμμάτων, τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, διὰ γενναίων συνεισφορῶν, ἰσάκις οἱ φίλοι του προσεκαλοῦντο τὴν εὐμένειάν του. Ἐγένετο εἰς τῶν ἰδιωτῶν τῆς ἐταιρίας τῶν Σιλαναγνωστῶν, μέλος αἰσάτως τῆς ἐταιρίας τῶν τεχνῶν, τῆς δημοσίας ἀσπείρας, τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς. Οὐ μόνον δὲ ἐπροθύμειτο νὰ συντρέχῃ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἐνοικούντων ταύτῃ. Μὴ ὦν δὲ ρήτωρ, ἐγίνωσκε νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς γνώμας του, προκυπτούσας πάντοτε

ἐξ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ, καὶ μετρούσρονος ἐπιθυμίας τῆς Σιλελευθρείας καὶ ἐμπείρου Σρονήσεως, ἣν οὔτε μὲν ἐκέκτητο, ἀνέπτυξε δὲ ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι καὶ τῇ μακρᾷ τῶν ἀνθρώπων πείρᾳ του.

Εἰς δὲ τοὺς κλύδωνας τῶν δημοκρατικῶν πολιτειῶν τῆς Ἐλβετίας, ἐθάτη πάντοτε δραστηριος καὶ καθωσιωμένος τοῖς συμῤέρουσι τῆς πατρίδος του· καὶ ἡ μεσητεία του παρὰ τοῖς δυνατοῖς τῆς Ἐλβετικῆς συμμαχίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἀπίθη εἰκότως τῇ μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν κατὰ τὸ 1836 καὶ 1838 προσελθούσῃ ἐξ ἀμφοιτεθήσεων διαλλαγῇ. Παραλείπομεν δὲ, ὡς γνωστὸν ἀπάσῃ τῇ Ἐλβετία, νὰ ἀναῤέρωμεν τί τότε διέπραξεν.

Ἄλλ' ὅμως δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ νὰ ὑπεμνήσωμεν ὅτι, ἀῤοῦ ἐπειράθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας διαόρηξιν, ἐξεόηλωσε διαόρηδῃ τοῖς τοῦ Λοδοβίκου φιλίππου ὑπουργοῖς, ὅτι προσθύμως ἔχει ἐν ἀνάγκῃ νὰ θυσιάσῃ πᾶν τι πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἐλβετικοῦ ἐδάους, εἰάν οἱ ἐχθροὶ εἰσέβαλοι, καὶ ὅτι εἶχεν ἤδη προσῤέρει εὐθύς ἐκ πρώτου 50,000 ῤρ. πρὸς ἀνακούῤισιν τῶν τραυματιῶν, εἰάν ὁ πόλεμος ἐξεόρηγιτο. Παρομοίαν δὲ προσῤορᾶν ἐποιήσατο ἐν ὁμοίᾳ περιστάσει εὐρισκόμενος ἐν ῤώμῃ.

Ἄμα δὲ οἱ Κοῆτες ἐπανέστησαν τῷ 1841, ἐστειλαν αὐτῷ ἐπίκλησιν, ἣν δέδωκε μὲν παρευθύς πρὸς τοὺς ἐν Παρισίοις τῆς Ἐλληνικῆς ἐταιρίας συναδελῤούς του· ἀλλ' ἡ ταχεῖα ῤορὰ τῶν συμβάντων δὲν ἐπέτρεψε Σιλελληνικὴν ἐπέμδασιν. Ὅμως ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεχειόρησε τῷ ἐργῷ, μὴ ῤοβούμενος νέους κόπους

καὶ νέους περισπασμούς, καὶ ὁ ζήλος ὃν ἐπεδείξατο πρὸς τούτοις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὑπελήθησαν εἰκότως πᾶν ἐπάξια τῆς φύσεως αὐτοῦ. Διὸ ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος ἐπήνεσε τὰ μάλιστα δέοντως τὴν γενναίαν ταύτην ἐπιχείρησιν.

Βραδύτερον δέ, κατὰ το 1847, ὅτε τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον οὐ λίαν εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν διακείμενον, ἐνόμισεν ὅτι κατέστησεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐσχάτην, προὔθαιη καὶ ἐτι συλλάξαι τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς ἐβελουκακίας ταύτης, ἀποτίσας ὑπὲρ αὐτῆς 500,000 Ἑρ., ἀπερὶ το ὑπουργεῖον τοῦ λόρδου Παλμερστοῦς ἀπῆτει.

Τούτουθ' οὖν ὁ Εὐνάβος ἤγησατο τὸν ὁμόσιον αὐτοῦ βίον οἰοῖ περαταθέντα, ἀλλ' ἐξεῦρε νέαν τροχὴν τῆ διανοητικῆ αὐτοῦ ζωῆ.

Γεννήθει εἰς κίονα ἀπιστίας, ὀρμησας πρῶτα ἐπὶ τὰς πολιτικὰς μετακοσμήσεις, ἀντιπαλαίαν πρὸς τὴν κακοδαιμονίαν, ἣν ἄς ἐκ μαγείας διεδέχθη ἐντελής εὐδαιμονία, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπασχοληθῆ εἰς σπουδαῖα θεησκευτικὰ ζητήματα ἐκκηνηθέντα εἰς τὴν ἐνεργηθεῖσαν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παύσεως ἑκατονταετηρίδος ἐξεγερσιν. Ἐπιθεωρῶν ὁ ἑαυτὸν ἐγγυτέρα ῥοπή, εἰσῆζετο σπουδαιότερον καὶ βασιμώτερον, ζητῶν νὰ σχηματίσῃ ἐναργεῖς χριστιανικὰς πεποιθήσεις. Ἀπλοῦς δ' ἐν τῇ πίστει του, ἀγαπᾶν τῆς ἀληθείας το ὧς ὑπεδέχετο αὐτὸ ὄφει καὶ τῷ παρρησιάζετο καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του καθύρωσεν ἵνα παρῆξ μαυτοῖαν οὕτως ἐδέχθη. Εὐχαρίστως ὁ ἐδράττετο πάσης εὐκαιρίας οἷα νὰ ὁμιλῆ περὶ τῆς πρὸς θεόν

ἀγάπης. Με οὐκ ὀλιγωτέραν δὲ τέροις ἐπεμαρτύρει
τοῦτο, βοηθῶν ἀνευ διακοίσεως βοησκείας ἢ αἰδέσεως πᾶν
ἔργον ἀπαυγάζον ἐκ τῆς πρὸς Θεόν καὶ τοῦ πλησίον
ἀγάπης. Ἡ δ' ἀνεξάντλητος αὐτοῦ θαύματα διὰ τὸ
εὐαγγελικὸν ἔργον ὅσ' ὅλας τὰς μορῶν καὶ ἐκθά-
σεις τῆς ἐγκωμιάσῃ ἤδη ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἡμερῶν.

« Αἱ ἀγαθοεργίαι τοῦ ἦσαν τὸσον πασίγνωστοι,
« ὥστε ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης, ἵνα μὴ εἴπω-
« μιν τοῦ κόσμου, παρεγίνοντο αὐτῷ αἰτήσεις, αἰτήσεις
« σπανίως ἐμμενον ἀνευ ἀπαντήσεως... Οὐδέποτε οἶδέ
« τις εὐτε γνωοίσει, μόνος ὁ θεὸς ἐπίσταται ὅ, τι
« ἐξῆλθεν ἀπὸ τεσσαράκοντα ἡδὴ ἑνιαυτῶν ἐκ τοῦ ἀνεξ-
« αντλήτου αὐτοῦ βαλαντίου διὰ συνεισφορᾶς δῶρα
« καὶ μετοχὰς παντὸς εἴδους. Ὅσοι δὲ τὸν ἐγνώρισαν
« ἐκ τοῦ συνεγγυς γνωσκουσι ποσὸν ἢ περὶ θεὸν εὐσε-
« βεια ἦτις τὸν ἐπέτει ἐμεγάλυνε τὰ δῶρά του.
« Ἐκοσμεῖτο μὲ ἀπλοτῆτα ἡθους, γαληνότητα ψυχῆς,
« Σιλανθροπῖαν προσθυμον καὶ ἀληθῆ Σιλοπτωχίαν,
« δι' ὧν ἐκέκτητο τὴν εὐνοίαν ἀπάντων. Εἰκότως δὲ
« δυναταί τις νὰ ἐξαομίσῃ αὐτῷ ἀληθέστατα τὸ, οὐκ
« ἐγνώσκεν ἢ δεξιά αὐτοῦ τί ἐποίει ἢ ἀριστερά. »
(Ἐλπίς τῆς 13 Φεβρ. 1863).

« Οὐδέποτε ἐπὶ ματαιῷ ἐζητήσαν τὴν συνδρομὴν τοῦ
« δι' ἔργον χριστιανικὸν καὶ Σιλοπτωχικὸν, ἢν ὑπέρομα-
« χος ὑπερασπιστὴς ὅλων, πλείστα δὲ αὐτῶν περιέσωσε
« καὶ ἀνύψωσε διὰ γενναίων συνεισφορῶν ἐν κρισίμας
« στιγμαῖς, καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ σὺδενὸς ἀλιγώ-
« ρησεν....

« Τὰ κληροδοτήματά του, τὸ ἐπαναλέγμεν, ὅτε
« ἦσαν, ὡς τὸ βλέπομεν συχνάκις, πρώτη διαθήλωσις
« τῆς εὐμενείας του, ἀλλ' ἡ συνέχεια καὶ συμπλήρωσις
« αὐτῆς. Ἐδάνεισε πολλὰ καὶ ἐπὶ μακρῶ τῇ αἰωνί-
« τητι, ἥτις τὸν ἀντήμειψε σήμερον πλουσιοπαροχῶς.
« Διότι ὁ Κεῖ Ἐυνάφορος ἦν πλουσιος οὐ μόνον ἐν ἀγαθοῖς
« τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' ἐκέκτητο ἀσάτυος τὸν ἀληθῆ
« πλοῦτον, πρὸς ὃν ὁ κόσμος ὅλος μῆδεν ἦν ὄλην-
« ὅτι πλουσιος ἐν Χριστῷ, ἡγάπα τὸν Σωτῆρα, εἰς
« ὃν ἐπίστευε καὶ εἶχεν εὐθεὶ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ εὐφ-
« ἰνιαν τῆς ἀβιαιάτου Ψυχῆς του. » Ἀρχεῖον τοῦ
Χριστιανισμοῦ τῆς 20 Φεβρ. 1863.)

Εἶχε δὲ ἀσπίωσθῆ ὅλος εἰς τὴν πρὸς θεὸν εὐτέθειαν.
ὅθεν ἐβλεπε τὸ προσεγγίζον τέλος τοῦ εὐσταθῆ καὶ
με βεβαίως ἐλπίσας. Συνεχῶς δὲ περὶ τούτου μετὰ
χαρᾶς διελέγετο· περιώδυνος δὲ ἕνεκα τῆς ἡλικίας του,
οὐδέποτε μετελλάξε τὴν ἰλαρότητα καὶ ἀσπίωσίν του.
καίπερ ὁ αἰ ἀσθένειαι εἶχον ἐπικαλύψει τὴν θαυ-
μασίαν ἐκείνην ἀρχίνουσαν ὅσον ἀσοῦν τὰ ἐγκόσμια, ἡ
θεία ὁμως εὐφροσύνη, ἥτις ὑπερβαίνει πάνταν εὐφροσύνην,
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ οἱ οὐράνιοι οὐρίζοντες
ἦσαν πάντοτε ὁρατοὶ καὶ ἀκτινοβολοὶ αὐτῷ. Ἐπεμαρ-
τύρει δὲ τούτο θελητικατάτω τῷ τρόπῳ εὐχαιριστῶν
τὸν θεὸν ἀντ' ὅταν ἀπῆλαιυτε, καὶ ἡ διαθήκη του
τραναίωατα οὐκινῶει τὴν ἀθελή πίστιν του, ἣν μέχρι
τέλους διεσολάζε. Ταῦτα ὁ ἔγραφε τῇ 6 Σεπτεμ.
1855 εἰς ἐπιόιαθηκὴν τινά.

« Ὅσω γρηόσκω, τοσοῦτον ἀναγνωρίζω ὅτι ἴεν ὑ-
« πάρχει ἀληθῆς εὐφροσύνη ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ

« ἔλπις περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, εἰ μὴ δι' ὅσους
« πιστεύουσιν ἀληθῶς εἰς τὸν σωτήρα μας τὸν Ἰησοῦν
« Χριστὸν, καὶ δὲν παύομαι λέγων, ὅτι μόνον διὰ
« τῆς χάριτος σωζόμεθα, ἥτις εἶναι δῶρον τοῦ θεοῦ καὶ
« δὲν προέρχεται ἐξ ἡμῶν, οὔτε τῶν ἐν ἡμῖν εἶναι·
« μηθεὶς λοιπὸν ἐγκαυχάσθω περὶ τοῦ ὀλίγου καλοῦ
« ὅπερ διεπράξατο, καθότι οὐδέποτε τοῦτο εἶναι ἀρ-
« κητόν. Αἰέποτε δὲ μετ' ἀληθοῦς μακαριότητος καὶ
« γλυκείας ἐλπίδος ἀναγινώσκω τοὺς ἐν τῷ ἀγίῳ
« Ἰωάννῃ τούτους λόγους τοῦ Σωτήρος μας Ἰησοῦ
« Χριστοῦ· Ἀμήν, Ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον
« μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
« ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
« ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
« ζωὴν (Εὐαγ. κατὰ Ἰωάνν. κεϛ. ε'. 24). Ὁ γλυκὺς
« οὗτος συλλογισμὸς οὐδέποτε μ' ἐγκαταλείπει τηλι-
« κούτον ὄντα· εἰάν ᾗ ἀσθενῶ, λέγω ἀκατάπαυστα
« καὶ ἐν πάσῃ ἐλπίδι· καίτοι ἀμαυτῶλος, πάντα
« ἡ ψυχὴ μου θέλει ἔχει τὴν εὐτυχίαν νὰ ᾖ ἐν παρα-
« δείσῳ πλησίον ἐκείνου, ὅστις τοσοῦτον μᾶς ἠγά-
« πησεν, ὥστε ἐπρόσθεσε τὴν ζωὴν του διὰ τὴν σωτηρίαν
« μας καὶ ἵνα μᾶς καταβέσῃ αὐτὸς εἰς τὸν κόλπον
« τοῦ Θεοῦ. Τῷ Πατρὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι
« ἔστω ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη αἰωνία! Προτρέπω
« ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μου ν' ἀναγινώ-
« σκωσι συνεχῶς ὅλους τοὺς βίβλους καὶ παραμυθητικούς
« λόγους τοῦ Σωτήρος μας ἐν τοῖς τέσσασιν ἀγίοις
« Εὐαγγελίοις, πρὸ πάντων δὲ ἐν τῷ ἀγίῳ Ἰωάννῃ.
« Εἶθε ὁ θεὸς εὐδοκεῖ νὰ μ' εὐλογεῖ πάντοτε! »

Εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν ταύτην.

Οὕτως ἐτελεύτησε τὸν πολυάσχολον αὐτοῦ βίον τῷ
5 Φεβρ. 1863, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν 87 ἐνός μηνός καὶ ἑπτὰ
ἡμερῶν.

Ἡ τῆς Γενεῆς ἐξημερὶς τῆς 4 Μαρτίου περιεῖχεν ἀλλη-
λογρασίαν χρονολογούμενην ἐξ Ἀθηνῶν τῆ 21 Φεβρουα-
ρίου, ἐξ ἧς ἀποσπᾶμεν ταδε

« Ὁ θάνατος τοῦ Κ^{οῦ} Ἐυνάροδου ἐν τῷ μέσῳ τῶν
πολιτικῶν ἡμῶν βυβλῶν ἐπέφερε βαθύ καὶ λυπηρὸν
αἰσθημα. Τὸ ὄνομά του διέμενε διὰ παντός συνδεδεμέ-
νον δι' ἡμᾶς μὲ τὴν ἐνδοξοτατὴν ἐποχὴν τῆς ἀνεγέρσεώς
μας ὡς ἔθνους, καὶ τῆς ἀναγορεύσεως τῆς ἀνεξαρτη-
σίας μας. Ἦν οἶονε τὸ σύμβολον τοῦ τοσαύτου ἀσ-
ῆμῶν ἀξιοσημειώτου ἤδη καιροῦ διὸ ὅτε θέλετε ξενισθῆ,
ἔτι ἢ τε ἐθνικὴ συνέλευσις καὶ ἡ προσωινὴ κυβέρνησις
προσβυμῶνται ἀμώτεροι ν' ἀντιπροσωπεύσωσι παρ'
ὑμῖν Κ^{οῦ} Ἐυνάροδου τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον ἐπὶ τῇ
λυπηρᾷ ταύτῃ περιστάσει. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐπιστολὴ,
ἢ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ὁμοθάνως ἐψηφίστατο.

Ἀθήνησι τῆ 8 Φεβρουαρίου 1863.

Εὐγενεστάτη Κυρία,

Μετὰ πένθους ἀσίσθη μέχρις ἡμῶν ἢ περὶ τῆς
τελευτῆς τοῦ αἰδίου συζύγου σας, ἱππότης Ἐυνάροδου,
ὀδυνηρὰ ἀγγελία, καὶ ἡ Ἑλλὰς βυνηῖ σύμπασα ἐπὶ

τῇ τελευτῇ τοῦ πρωτίστου Οἴλου καὶ ζῆλωτοῦ τῆς. Ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων βέλει τηρησεί ὡς ἱερὰν τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου συζύγου σας ὡς Οἴλου τῆς ἀνδραποπότητος, τὸ δὲ ὄνομα Ἐυνάροδος θέλει συνδέεσθαι μετὰ τῶν λαμπροτέρων ἀναμνήσεων καὶ περιπετειῶν τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς ὁποίας τосαῦτα ἐπράξε καὶ ἠσφαίρη ἡ γενναία ψυχὴ του, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἡμισυ σχεδὸν αἰῶνος δὲν ἐπαυσε βισιάζων ἢ καὶ συνηγορῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ἰδοῦ, Κυρία, διὰ τί πενθεὶ σήμερον ὀλοκλήρος ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τῇ προσοιλεῖ μνήμῃ του, καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ ἀναγείρη ὡς ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἀναγοράσει τὸ εὐγενὲς ὄνομά του εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων τῆς ὡς ὄνομα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Τὰ αἰσθητά ταῦτα συμμειζομένη ὁμοφάνως καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Β' ἐθνικὴ Συνέλευσις. μοὶ ἀνέθηκε, Κυρία, τὴν πικρὰν τιμὴν νὰ διεομηνεύσω εἰς ὑμᾶς τὴν ἐγκάρδιον λύπην τῆς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἐξόχου Οἰλέλληνος, καὶ τὴν γενικὴν θλίψιν διὰ τὴν στέρησιν τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἑλλάδος πολίτου.

Δέξασθε, Κυρία, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξόχου ὑπολήψεως, μεθ' ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειοῦμαι

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως

(Ἵπογ.) ΒΑΛΒΗΣ.

Ἰδία δὲ ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἀπήρθε τῆ Κ^α
Ἐυνάδου τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν.

Κυρία,

« Ἡ Ἑλλὰς βαθεῖαν ἠσθάνθη λύπην ἐπὶ τῇ τε-
λευτῇ τοῦ μακαρίτου συζύγου σας, ἱππότη Ἐυνάδου.

« Διὰ τῶν μεγάλων χαρῶν ἃς ἀπένευμεν αὐτῇ
καὶ διὰ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀσοσιωμένων αἰσθημάτων
του ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς εὐδαιμονίας της,
ἐκτίμησε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ
κατέστησε τὴν μνήμην του αἰδίου. Ἡ προσωρινὴ κυβέρ-
νησις ἐκπληροῦσα καθήκον ἱερὸν ἐκφράζει πρὸς ὑμᾶς,
Κυρία, ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου
τὴν μεγίστην βλίβην της ἐπὶ τῇ ὀδυνηρᾷ ταύτῃ ἀγ-
γελίᾳ. Εἰάν ὅε τὰ τῇ μνήμῃ τοῦ μεγάλου Σιλέλληος
ὀφειλομένα εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ αἰσθημάτων
δύναται, Κυρία, νὰ ἐπιμεριώσωσιν ἐπὶ τι τὴν βλίβην
σας, εὐαρεστηθῆτε νὰ τὰ ἀποδεχθῆτε ὡς μικρὰν
παρηγορίαν ἐπὶ τοσούτῳ θλίβεοῦ πευστάσει.

Δέξασθε ἅμα, Κυρία, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς
ὑμᾶς ὀφειλομένης ἐξόχου ὑποληψείας μας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως

(Ἵποχ.) ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ.

